

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

De la eterna Quaresma

Per si may no l'heu passada, mireula aquí retratada.

El dilluns li sofistican la beguda, els aliments, l'ayre que respira.

El dimars li diuen que s'ha acabat la feyna.

El dimecres van á cobrarli el lloguer.

El dijous la teocracia s'apodera de la consciencia del seu fill.

El divendres li compareix el de las contribucions.

El dissapte li tapan la boca.

Y el diumenge exhala la darrera alenada, ignominiosament clavat en creu.

(0138)

Don Gumersindo Azcárate, el vell soldat de la democràcia, l'insigne sociòlech, el polítich noble y seré, el gran amich del may prou anyorant don Nicolau Salmerón, ha deixat de ser diputat.

«Per què?»
Una... lleugeresa dels seus electors de León ne té la culpa.

El senyor Azcárate, en ús del seu dret, donchs no creyem que l'acta de diputat pugui convertir-se may en una camisa de força qu' esclavisi fins els moviments de la dignitat del qui la posseheix, no volgué assistir a la manifestació celebrada a Madrid el passat diumenge.

Disgustats per aquesta actitud alguns dels que ab el seu vot havian fet a don Gumersindo diputat per León, no faltá qui s' encarregá de notificar al eloquent orador la divergencia sorgida.

Y ja no s' necessitá res més.
—¿No esteu conformes ab mí?—va dir el senyor Azcárate.—Donchs jo, desde aquest instant, no puch dignament representarvos.

Tal es, explicada en breus paraulas, la historia de la renuncia del venerable patrió.

León no té diputat; don Gumersindo no té acta. ¿Caldrá que diguem ara qui es que d' aquesta ruptura n' ha sortit més perjudicat?

De la mateixa manera qu' en el terreno económic la moneda dolenta expulsa del mercat la bona, en el camp polítich els homes saragateros arreeconan y anulán als esperits reflexius y equilibrats.

León volia que l' seu diputat, fent traició a lo que honradament sentia y pensava, se sumés al remat heterogeni que a horas d' ara encare no sab perqué va anar a la manifestació de 'n Sol y Ortega. El vell democrata, retrayentse, no s' enmoillava als desitjos y aspiracions dels leonesos. L' Azzati—per exemple,—en Soriano, en Morote els haurian interpretat millor...

Ells sabrán lo que 'ls convé, com nosaltres sabém lo que 'l gesto inesperat dels electors de León significa.

Demá tindrán, de segur, un diputat que, sense preocuparshi ni analizar gayre y potser interiorment burlantse d' ells, assistirá a las manifestacions, a todas las manifestacions que vulguin.

Lo que difícilment tindrán may més, perqué avuy ja ben pocs ne corren, es un representant parlamentari que pugui omplir el buyt immens que ab la seva renuncia ha deixat don Gumersindo de Azcárate.

PIE-PAF

No deien els baixos enemics de Catalunya que la Solidaritat havia mort al republicanisme català?

Doncs aquí tenen la resposta: gracies a la transformació política operada per la Solidaritat, s'està ja a punt de crear a Catalunya un partit republicà, tant potent i tant fort com mai n'hi ha hagut cap d'ensà de la República de 1873.

El nou partit és un bell fruit que ha madurat en l'arbre fecond del moviment català. D'aquest arbre, que té sava vital, arrels fondes i aires purs, el fruit ha d'esser magnífic.

Pot-ser ara, per primera volta, hi haurà a Catalunya un partit republicà fort i conscient.

EL PARTIT ÚNICH

A s' precipita la crisis de disolució dels partits republicans, que s' ha anat intensificant paralelment ab la dels altres partits polítichs històrichs; carlins que s' han fet parlamentaris, amputats dels integristas y dels clericals alfonsins; conservadors que s' han disgregat deixant el govern a una comunitat —salutació fresca que ha fet justament fortuna—; liberals que son reaccionaris al poder y que buscan cirneus a l'oposició pera ajudarlos a portar la creu pesanta dels principis democràtics.

Ara, els partits republicans de Catalunya, ahont s' ha arreeconat la vida política espanyola, tenen sentadas testamentarias, sentintse la mort inevitable y propra. Els federals han comensat la tanda dels suicidis colectius, ab una bona voluntat que l' empena d' en Salvatella ha fet decisiva. La malaltia constitucional que mina al federalisme vé de lluny. Des dels setantas, quan se reduhí a un partit espanyol dirigit per catalans, empassats els altres republicans al unitarisme s' iniciá la crisis que ara s' resol, al seu terme fatal. L' assemblea federalista del mes passat es la ratificació del cisma dels orgànichs, originat trenta anys enrera per la colla d' en Figueras contra el doctrinarisme del pacte, mantingut per en Pi y Margall y heretat per en Benot. Els del federalisme orgànich varen ser uns precursors

vinguts massa aviat; avuy se continúa la seva obra.

Dels altres partits no se n' sab encare res; per més que, anant tan desballestats, la influencia que com a partits puguin exercir en la política més ó menos democrática de demá quasi es inapreciable.

Se juntarán els dispersos y formarán el partit únich. Donemho per fet. ¿Y dels republicans anti-solidaris, que s' abstenen rigorosament dels tractes ab els que preparan la concentració, qué n' farem? En Junoy ha escrit un article, en català; —d' ensà de la Solidaritat, «desde fa molt temps» com diu ell, que escriu en català sempre: cas característich y demostratiu de la substitució del castellà pel català que s' ha operat extensament a Catalunya— y al seu article parla del partit únich, oposantlo a la coalició electoral, «pretext para romper la encare necesaria unidad de Solidaritat» segons la fórmula d' en Cambó.

La formació del partit únich, ab programa únich, la considerava en Junoy inoportuna, fins fa pocs dias, quan alguns elements joves de la vella Unió Republicana s' hi han decantat, y n' han tractat els federals y els nacionalistas. Avants no; perqué la «conciencia pública republicana no hi estava preparada» y perqué no creya «convenient comensar la tasca de las diferenciaciones necesarias y patrióticas endevant del enemich comú, sense resoldre per eliminació ó consunción el gran perill interior que representa l' antisolidaritat, sobre tot a Barcelona...» Ara té per evidenciada la preparació dels partits republicans, pero de lo que justament anomena un gran perill interior ja no n' torna a parlar més. Es la política de la grúa, que suprimeix el perill, amagant el cap sota l' ala.

El nostre Alomar els en va parlar no fa pas gayre als nacionalistas y a tots els democratas catalans de las condicions generadoras de la encare nonnata esguerra, ó del partit republicà català, ó partit únich; digassell com se vulgui. Sinó que per aquí tenim tan poca memoria com per las altres terras espanyolas. Y l' Alomar, ab molt bon ull, ne feya condició essencial la concentració de tots els radicalismes, trencant la fanca de la Solidaritat. De no ser aixís, ni l' acció política ni l' acció social farà res de bó a Catalunya.

El problema de la eliminació ó consunción de l' antisolidaritat—com diu en Junoy—es tan fondo que quasi no val la pena de discutir las altres condicions de la formació d' un partit republicà únich. L' antagonisme es substancial, ja que l' mateix Junoy anomena substancia nacionalista la que será médula del partit únich. L' antagonisme se pot atenuar y disffressar com a recursos de táctica ó de propaganda electoral, poden triomfar ab paraules els que suposan ventsus als adversaris perqué s' diuhen també autonomistas; pero l' antagonisme persistirá a pesar de tot, irreductible mentres no guanyi el nacionalisme català una energia assimiladora que avuy no té.

No es cas de posar impediments ni objeccions rebecas al actual moviment nacionalista català, al que no se li pot negar la concentració solidaria—no democrática—ni la difusió de la llengua. Es el cas de regonéixer que l' nacionalisme democràtic, reformista, eventualment revolucionari, está incapacitat d' una acció coherent, perqué hi ha una gentada que n' es fora y li falta el nucli productor de la major energia renovadora, qu' es el poble en moviment coordinat, per un estat de conciencia ó per la impulsio formidable de las forsas evolutivas de la humanitat.

Donchs es la qüestió fonamental del nacionalisme la que posan per incidencia els propagadors del partit republicà català únich. Prenent republicà per sinònim de democràtic social, no pot ser may «únich» quan n' hi hagi d' altres, que també tindrán el dret de dirse únichs.

Es la concentració nacionalista esguerrada la que ha fallat fins ara y la que s' té de resoldre, com ni en Junoy ni jo sabém. Jo crech que la vida colectiva no s' dirigeix ab programas; tot sovint ho he dit. Si a la política sembla lo contrari es perqué s' mouhen artificis y s' produheixen cambis superficials; anant més cap al fons, la ineficencia de las receptas es indiscutible. L' acció social, activa, renovadora, quan se reduheix a un nacionalisme, té necessariament una forsa assimiladora que digereix tots els elements extranyes, enterament anulats. La seva acció será intermitenta y fluixa ó s' paralisará del tot si li falta aquesta forsa assimiladora. Els bohemis te-

nen una historia d' independéncia y tots els intents de nacionalisme estatista s' hi moren perqué no poden assimilarse ni eliminar als alemanys, tan forts com ells y dins de casa seva. No cal dir res dels irlandesos, que no poden pahir ni mossegar la massa inglesa del Ulster, y que troban els seus intents neutralisats per la influencia inglesa, superior, disseminada per l' illa. En cambi els americans, d' un nacionalisme furient, exasperat, han creat en un sigle dugas civilizacions que a l' Europa son inconcebibles. La forsa assimiladora inglesa al Nort, la forsa assimiladora espanyola al Sud, han fet el doble miracle; eslaus, germans, orientals, tots se fonen en aquells gresols caldejats pel foch abrasador de la vida intensa. Y si al Canadá no s' han fos britóns y normands, inglesos y francesos, colaboran bonament tots en un sentir comú.

Per mí, a Catalunya, el problema capital—que l' suposat partit únich planteja y té d' ajudar a resoldre—es el de l' assimilació del element foraster, irreductible en gran part fins ara. Lo qu' es que la forsa d' assimilació, la funció digestiva de las collas étnicas, no s' maneja com un molí de farina. Nosaltres no l' hem tinguda may. Potser per aixó hem estat sempre sotmesos a poders polítichs estrangers y sempre hem anat a demanar un amo a fora quan ens hem barallat ab el de dins. Podém parlar d' hegemonia industrial, de predomini artístich, pero de primacia política, els fets proban que encare no l' hem exercida.

¿Els democratas volen fer el partit únich a Catalunya? Molt bé. A veure com suprimeixen als que també son democratas perqué son poble, y s' quedan enfors. Com a solució política, no n' hi ha més que una: la de donar garantias uns y altres de que practicarán honradament lo que predican, y qu' es idéntich. Per forsa s' haurán de trobar costat per costat un dia ó l' altre.

Com a solució social, la educació sana esborrará aquestos antagonismes idiotas.

MAGÍ PONS

CROQUIS

Ab rumbo a lo desconegut.

Divendres, 26 de Mars. Som a Burdeos.

Prompte a sortir cap a América el trasatlántich Guadeloupe, un home puja a bordo.

Mireulo bé a aquest home, que potser no l' veureu may més.

Es don Cipriano Castro, el mono dels Andes, l' expresident de la república de Venezuela, l' omnipotent dictador d' ahir, reduhit avuy a la modesta categoria de desterrat.

Es rich, milionari—¡ah, no li pregunteu pas d' ahont els ha tret els milions!—té tot lo que un home pot desitjar pera viure ab tranquila independéncia...

Pero li falta el ceptre presidencial de la seva terra, y ell el vol, el vol altra vegada.

Com el nostré comte de Romanones, ama el poder, y, mal resignat al ostracisme a que 'ls seus paysans el condemnen, aspira a recobrar el mando que, ausent ell de Venezuela, un moviment d' indignació popular va arrebatarli.

El Guadeloupe está a punt de sortir.

Mireulo bé a don Cipriano Castro, mireulo bé.

¿Va al éxit?... ¿Va al fracás irremediable y definitiu?...

El seu cap fa una fortor extranya...

Sembla fortor de pólvora.

STOP

El capellá viu sempre ab el temor de que 'ls homes, il·lustrantse, destruheixen el seu poder, fundat sobre l' error y la ceguera.—Helveci.

De la méua Quaresma

SISENA SETMANA

I aquesta meteixa Esglesia, ciutadans, es la qui ha convertit l' Amor, l' amor entre home i dona, en un dever contractat per tota la vida, ineludiblement. Ha posat un cop més la lletra per sobre l' esperit, violentant l' orde natural i sometent-lo a un còdic. Ha lliensat un anatema i un veto contra una manifestació més de llibertat, la més alta i pura perqué es la llibertat de l' afecte, la creadora de les humanitats qui vindran. Ha obstruït una forma més, la més intensa, del goig humà, reduint la bellesa a la condició de serventa, i el pler d' amor a la categoria de dret exigible llei en má. Ha mostrat, en aixó com en tot, l' aversió originaria a tot fruïment, l' ombra negra de l' ideal de mort divinizada.

La dona, en la ciutat antiga, s'alçava com una flor d' humanitat. Veïen-la en l' herencia magnífica dels clàssics, veïen-la nua i forta, en cada pit una provocació, una promesa i un món. Ella, desde la seua transfiguració divina en Venus, perfuma de bellesa tota la vida dels homes i dels pobles, posa una visió de serenitat i ritme en totes les accions, eleva l' esperit a l' alt contemplar, converteix la nuesa, merament carnal avuy, en instint de l' art i norma meteixa de la poesia. Batega en l' escultura com un buf de déus sobre el marbre; passa en una nota perduda de lira com un sospir qui aixeca rítmicament la consonancia de dos pits, dístic de flor sexual; vola sobre el fris dels temples com en un papelloneig de gracia; anima l' estrofa sols am l' imposició de les mans sènes o am l' inspiració del seu halè.—Doncs bé: veïen-la, per obra eclesiástica, veïen-la esdevinguda instrument secret de l' acció d' error i d' ignorancia sobre les societats qu' ella educa o damunt les quals influeix; veïen-la assexualizada per l' obra d' una falsa idealisació; veïen-la junyida a l' amor mecànic com a un servei domèstic...

Cada vegada, amics méus, que sento anomenar infidelitat les febleses antimatrimonials d' una dona, jo penso: infidelitat? A qui? Es que no es horrible, quan l' amor ha lligat dues ànimes i dos cossos, pensar que la coacció d' una llei pugui obligar a l' acte d' amor amb un altre a la dona estimada? ¿Es que no hi ha aquí un cas veritable de prostitució, ja que se fa del còs femení una esclavitut de llei?

La gelosia de l' amant contra el marit: vetaquí un bell motiu de novela moderna. L' amor, lliure com la llibertat meteixa, convertit en esclau de la caricia burgesa forçosa, i obligat a tenir davant la vista l' horror d' aquell tribut que s' imposa a l' estimada, per l' albir d' un home odiat. Si lo immoral es lo qui repugna a la bellesa íntima de les costums, no hi ha immoralitat més gran. L' amor, suprema excusa, basta per sí sol a capacitar els més indignes pera sentir la bellesa. Penseu lo que será, inversament, l' acte d' amor imposat sense l' amor, com una cadena sobre un coll delicat...

Ni el divorci, tan combatut per l' Esglesia, fins en el cas d' esterilitat, qui anul·la el conegut argument de la sort dels fills; ni el divorci, deia, bastaria pera dignificar l' amor en una societat perfecta; ja que tota llei, tota intervenció de poder públic, de societat, en la relació amorosa, tan purament individual, es una intrusió qui danya la llibertat de l' amor; i l' amor va unit a la llibertat inseparablement.

La meteixa vilessa unida a la condició de dona de pler es una conseqüència d' aquest estat social. L' amor se ven, perqué l' amor no es lliure. I quan, en les grans metrópolis modernes, la cultura se paganisa de nou, aleshores la dona qui s' emancipa, per la seua meteixa força, del jou social, no perd la consideració i l' alta del seu nom. La dona artista, sobre tot, es el gran exemple on se mostra com la dona pot triomfar de les convencions socials fetes pera les fembres humils, incapaces de rebelió. Les dones qui s' emancipen per l' art imposen la llei nova de les costums; son honoríficament rebudes en el món superior; i venen a ésser com a dones de la cultura clàssica reaparegudes entre nosaltres i judicades conformement a llur condició. Son estatues de museu qui s' animen, i com elles porten la norma immortal de la bellesa, aquesta excelencia les sustru a la llei corrent. Com la Magda de Sudermann, qui ha arribat a ésser gran perqué ha sabut ésser culpable, sols aleshores poden sentir, amb el vent de les tempestats i el bés de l' art sobre el front, l' expandir-se de la propia individualitat, fins a imposar-la, com qui trepitja un ídol, sobre el llibre de la moral venuda. De femelles han esdevingut veritablement dones; més encara, s' han virilitat, conseguint la llibertat meteixa que sols a l' home reserven les lleis actuals infiltrades de semitisme originari, i fonamentades en la tirania de l' home sobre la vassalla. Han esdevingut homes, deia, i sols aleshores han entrat a participar d' aquella comunal designació de la nostra especie, qui s' anomena, comprensivament, l' Home.

GABRIEL ALOMAR

El procés de Rubí

Dimecres a la tarde va tenir fi en aquesta Audiencia el procés instruït ab motiu dels successos ocorreguts a Rubí el dia 19 d' Abril de 1907 ab ocasió d' haver arribat a aquell poble don Alexandre Lerroux; successos qual historia no creyem necessari repetir, donchs de sobra deuen recordarla 'ls nostres lectors.

La vista va durar tres dias, no haventse produït en las diferents sessions celebrades cap incident que s' aparti dels usuals en aquest género de processos. El desfile de testimonis, tant de l' acusació com de la defensa, sigué bastant llarg, cridant especialment l' atenció las declaracions de la viuda de n' Palet y del rector del poble.

Formulada l' acusació fiscal y pronunciadas las defensas, qu' estigueren a càrrech dels eloqüents

La fé de "nuestros mayores"

—¿Ja ho sab, don Llorens, que avuy es día de dejuni?

—¿Ja ho sab, don Ramón, que tinch una butlla de las de set pessetas y mitja?

lletrats senyors Montllor, Salvatella (D. Joan) y Hurtado, a la una y minuts del dimecres donà el Jurat un veredict de culpabilitat, rebut ab general satisfacció.

Al felicitar als set absolts, celebrém sincerament que d'aquest assumpto, que tant apassioná en certs moments els ànims del sempre liberal poble de Rubí, no n'hagi quedat altra rastre, com ab justa frase va dir el senyor Hurtado, que una cosa parecida al recort d'un mal somni.

La manifestació del diumenge

Aquí teniu al diable predicant. Els lerrouixistas, ab el payo real Sol y Ortega a la devantera, s'han convertit en paladins de la moralitat. En defensa d'ella sortiren al carrer a Madrid, a Barcelona y en altres poblacions. En els altres punts se barrejaren ab altres elements; pero a Barcelona la manifestació fou exclusivament y autènticament lerrouixista. Si val a dir la veritat, val a confessar que la manifestació realitzada pels nostres lerrouixistas tingué, pel número, relativa importància. Està clar que *El Progreso* ha posat un zero de més a la quantitat aproximada al dir qu'eran uns 100,000 els manifestants. Pero admetent que n'hi hagués 10 ó 12,000, es precis reconèixer que la cosa 'ls resultá lluhideta.

El cas del ministeri Maura relativament a la qüestió plantejada per en Sánchez Toca, de segur que no interessava a cap dels lerrouixistas que anavan a la manifestació. La moralitat del govern era un simple pretext aprofitat pera realitzar una exhibició de les forses lerrouixistas, sempre ávidas de mostrar en plé carrer la seva existència y el seu impuls.

Creyéim que consignat aquest fet afavorím als lerrouixistas y sobre tot als seus directors. Perque, si realment els manifestants del passat diumenge s'haguessin proposat sortir en defensa de la moralitat atropellada pel ministre, el cas seria motiu d'estupefacció. ¿Se compendria, en efecte, que sentíssim un tan gran amor per la moral els súbdits del caudillo que viu entrapmat, que fa gasto y no 'l paga, que organisa estafas com la de la célebre mina Matilde, que intenta chantages com el de Plasencia, que 's cuida del cacau de Fernando Poo, que gasta els mils duros com *li dona la gana*, que negocia ab els musclos y 'ls tramvias? Y si aixó fa el caudillo, ¿qué no fan alguns *prohoms* de segona y tercera fila, desde Ca la Ciutat y desde allí hont poden?

La moral dels lerrouixistas—parlem de la dels directors—es una cosa grotesca. Pera posar en bon lloch la moralitat ofesa, els lerrouixistas haurían fet molt millor pagant las facturas de la *Casa del Pueblo* que passejants pels carrers de Barcelona, com dihent als tranzeunts: «Miren que guapos y que morals som».

Si 'ls antisolidaris barcelonins volían demostrar ab la manifestació, que suman alguns milers, varen conseguir el seu objecte. Si volían demostrar el seu amor a la moralitat, no haurían conseguit res més que fer riure a la gent.

FULMEN

observa desde fa alguns días en totas las entitats republicanas de Barcelona una activitat que contrasta ab la quietud en que desde las elecciones del passat Desembre semblavan viure submergidas.

Las reuniones, las juntas, las entrevistas entre personas de representació y prestigi se repeteixen ab agradable freqüència, y no 's parla més que d'aproximacions, de fusiones, d'inteligencias polítiques d'ampla base y ab orientació determinada y precisa.

¿Son síntomas, aquéstos, reveladors d'un nou estat de vida, de madurés de conciencia, del desitj d'empendre novament envers 'l ideal la marxa momentàniament interrompuda?

Sapiguda es la nostra opinió sobre la materia. Sumant—sempre ho hem dit—pot ferse molt. Y que 'ls elements, sans y poderosos, disposats a deixarse sumar existeixen, no hi ha que dubtarho. El problema ara es aquést.

¿Ahont es la má prou ferma pera agafar el guix y anársen resoltament a la pissarra?

Diuen de Madrid que, después de la manifestació del diumenge, el senyor Sol y Ortega s'ha inflat de tal modo que ja molts el comparan ab el dirigible *Zeppelin*. No ho extranyém.

Si, com ja va dir en Bartrina, «un simple *joli* de admiración basta a embriagar seis docenas de reyes de la creación.» ¿cómo no ha d'inflarse el senador per Guadalajara y diputat *in partibus* per Barcelona, al sentir el coro de *¡ooohs!* que pera ferli fer nons disbarats li dedica en cada número la premsa del *trust*?

¿No ho sabían aixó? Don Guillém de Boladeres, jefe de la conservaduría barcelonina, ha publicat en el *Brusi* una especie de proclama en la qual, volguent sintetisar en una frase el seu *atrevit* pensament, diu que 'l partit conservador d'aquesta ciutat, ben lluny d'esser mort, fa com el Guadiana, que después d'haver desapare-

cut sota terra, torna a surgir més clar y més abundant que avans d'enfonzarse.

Una agrupació política que imita a un riu!... Don Guillém ens dispensará, pero ja s'ha adonat de que aixó que acaba de dir equival a confessar públicament que 'l partit conservador *fa ayguas*?

L'Andalusia pintoresca. El ministre de Foment passeja per la seva terra, de festa en festa, de banquet en banquet, minuciosament explicats pels telegramas del Sr. Mencheta, cronista magistral de cerimonias y recepciones.

Festas a Sevilla, que seguirán per Senmana Santa y Pasqua, ab tot el bé de Déu de Madrid qu'allí s'hi diverteix. Festas a Cádiz, cada día per altre, y a Málaga de tant en tant. Y com a intermedios cómicos, un día cinchcents homes, un altre vuytcents que demanan pa al alcalde; ó uns quants centenars més que s'embarcan a treballar fora per lo que 'ls vulguin dar; ó criaturas del hospici que 's moren de fam; ó queixas dels *levantiscos* que no s'accontentan ab guanyar tres rals de jornal, quant hi ha feyna al camp.

Se comprén que ho vagin a veurer els estrangeiros, privats d'aquestos espectacles d'ensá que 's van tirar cap a 'l heretgia.

El nostre amich Pous y Pagés, redactor d'*El Poble Catalá*, ha sigut empresonat. El Consell Suprém de Guerra y Marina 'l ha condemnat a sis mesos y un día de presó per un article titulat *Notes marginales*, que fou denunciat y quina causa vista en Consell de Guerra meresqué un fallo ab el qual no va conformarse el Capità general.

Deplorém de veras la desgracia que pesa sobre un home tan honrat com en Pous y Pagés y sentím néixer en nostres cors nous encoratjaments pera prosseguir cada día més enérgichs la campanya comensada a favor dels presos y exilats per la causa de Catalunya.

Parlant de l'influencia de las ordres religiosas en la política del Marroch, en Moret ha dit que 'ls frares no han deixat de prestar grans serveys a Espanya.

¿Vaya una pretensió y un orgull! ¿Aquest home 's deu creure que *ell* es Espanya!

En tot cas, lo que podria dir en Moret es que 'ls frares han donat caràcter, color a la nostra desdixada nació.

En aquest sentit, si que tindria rahó. Ells 'l han espanyolizada. Millor dit: L'han *espanyada*.

Y víngan brevas! Un fill de 'n Maura ha sigut colocat en la Compañía General de Tabacos de Filipinas. ¿Ab caràcter de qué? Ah, aixó sí que no ho sabem. Suposém que ab caràcter de fumador.

Cassat al vol: —¿Qué ho fá que 'ls capellans sigan tant amichs del sibiritisme? —Ho fan per imitar a Déu. —¿Cóm s'entén? ¿No va ser Cristo l'austeritat y la sobrietat personificadas? —Sí, pero, ja sabem qu'ells de Déu y de Cristo 'n diuen el Senyor. —Bé, sí... y qué? —Res... qu'ells també fan el *senyor!*

Dels 250 bonos de pa y arrós qu'en celebració del sisé aniversari de la seva fundació repartí el passat diumenge el Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de la Industria, varem rebre'n dos que sigueren entregats a personas necessitadas.

NAVÁS, 27 de mars

En aquesta població hi tenim un merlot que val totas las pessetas. Sab fer unas cosas que 'l poble de Navás li deu quedar verament agrahit. L'altre día, haventse de batejar una criatura y quan ja tot estava a punt de solfa, feu anar un parte a la casa, dihent que la padrina no podia servir perque, com que no havia anat a fer creu, l'Iglesia no podia permetre els noms d'una heretja. Aquest poble, que ja está acostumat a veure'n d'aquestes barrabassadas, no 'n va fer de més ni de menos, y 'l nostre merlot va sortir ab la seva. ¡Sembla mentida que hi hagi tanta llana! Poble de Navás, ¿que no veus cóm se juga ab tú? ¿Per qué vols ser encare súbdit de la curia? ¿Quan despertareu del somni que vos oprimeix? Mentres tinguen aquest instint de respecte als que 's burlan y 's befan de la vostra bondat, no penseu pas en anar al costat dels pobles que 's diuen civilisats y que marxan a la vanguardia del Progrés, de la Llibertat y de la Justicia, que tant convé en aquest poble.

SABADELL, 27 de mars

La Junta del Centre Excursionista del Vallés té interés en respondre als desitjos dels seus asociats organisant excursions profitosas y económicas y donant algunas conferencias ben agradas y instructivas. Propera la inauguració de la Exposició de Valencia, seria molt honrat per la repetida Junta organises una expedició convidant a Sabadell pera visitar a la hermosa ciutat de las flors, que crech respondria admirablement, donant forsa y nom a tan respectable entitat.

CREU-ALTA, 30 de mars

Quan vaig veure que l'hereu Só anava al «Cassinet» ja vaig pensar qu'els portaria mala estrugancia, y ha passat lo mateix: desseguida púm, junta d'acreedors pera exposar la crítica situació de la Societat Cosidó, Durán y C.ª. Aquests polítichs ab marca amagada que s'han moiat del nom d'en Clavé perque tot ho han fet al revés de lo qu'ell pregonava, eterns criticóns de la feyna del Círcol Federal, convé dirlos que si haguessin tingut una mica d'administració no s'haurían trobat en el cas de fer cobrar als acreedors ab un crescut descompte; pero no sé si 's pensan qu'els seus consocis son xinos,

que 'ls están ridiculisant en tot, fent gastos inútils, com aquell pantano que van fer al pati. ¡Ay! emperadors del «Cassinet», qu'el trono se os en va per terra, si no os agafeu fort als billars, no hi valdrá pas 'l organisar professions, ni el picarse el pit a la Iglesia.

CERVELLÓ, 29 de mars

Festa magnífica va esser la celebrada ahir en el saló d'espectacles del «Ateneo Cervellonense» per las alumnas de l'escola que ab tant bon acert dirigeix D.ª María del Remy Bosch.

La Srta. Remy té molts contraris y aquestos no son altres que 'ls que viuen en contuberni ab la gent de sotana. Fácil es entendre que aquesta gent, sadolls d'egoisme, tiran tots els resorts de sacristia pera restar alumnas a la escola pública y aixís assegurar la vida del collegi de Madres que han montat. Treball inútil: la Srta. Remy té prou coneixements, prou virtut y prou gènit per deixar, ab actes com el d'ahir, als seus contraris convertits en débils esperits eclipsants devant la llum sobirana de la rahó. La festa ha sigut brillant, conmovedora y al ensempls aplastant.

LLANSÁ, 29 de mars

Durant l'actual Quaresma s'han vist totalment corregudas de noyas macas las dos societats de ball de recreo, no havens'hi conegut diferencia de las demés festes d'entre any. Solament s'hi han trobat a faltar mitja dotzena d'arrepentidas d'aquestas amigas d'ensumar las sotanas de capellans y faldillas de monjas. Pobras beatas; devían tenir por d'anar a torrarse a las calderas d'en Pera Botero!

CORBERA DEL LLOBREGAT, 29 de mars

No fa gaire varem llegir a LA CAMPANA que a Inglaterra, a Alemania y, en particular, a Fransa hi havia escassés de capellans. Donchs, per si 's presentés el cas d'una remesa, sápigam que aquí tenim un merlot tendre que rella molt bé desde 'l cubell y que sab donar *seguidillas* a las colometas com aquella que xafardeja ab ell ja fa temps.

Agrahirém, donchs, que si 's fá l'expedició no 's descuidin de facturar al nostre burinot banderillo, advertint que en aquest poble hi ha una companyia d'esquilats que 's compromet a pagar el dret d'Aduanas.

TIANA, 22 de mars

Divendres de la penúltima senmana ab motiu del sant de *madama Pepa* va haverhi gran gatzara en la casa ó palan comunal de las noyas de color de pansa.

Malgrat la diada, no va tenirse molt respecte als preceptes de Quaresma, no faltanthi tampoch 'l element mascle endolat y ab roba llarga, com es de suposar. Al final del tip, *madama Pepa* va distruer a noyas y convidats ab uns quants xistos de la seva collita y 'l Aurora y la Matilde, especialitats d'estisora, varen despatxar las incansables llenguas a costa de la reputació de la gent del poble.

Noyas y convidats prengueren la darrera copa tot alabant a Déu y a las virtudes de la abstinencia y el dejuni.

DESPRÉS

—Y bé, ¿qué heu fet, en resumen? —Pues res. Que a las onze y quart, seguint las ordres dictadas per la Comissió local, ens hem reunit uns quants socis al mitj de la plassa Gran, (potser massa gran pel número que 'ns havíam de juntar) y desde allí, al crit de *¡marchen!* que 'l president ha llensat, en formació correctíssima y ab la bandera al davant, la multitud entusiasta s'ha posat a caminar. —¿Y qué més? —Ab pas solemne, qu'es, segons diuen, el pas que més forsa dona als actes de caràcter nacional, hem caminat mitj' horeta, serios, dignes, estirats, sense proferir un sol viva, sense apenas moure 'l cap. —¿Y qué més? —Fet el trajecte que ja desde 'l día avans teníam marcat al plano, el president, enfilat sobre una petita taula que portava un dels companys, ens ha dit qu' estavam llestos, que ja podíam marxar tranquilament cap a casa. —¿Y qué més? —Hem desfilat, hem cargolat un cigarro, y 'l un pel carrer dels Alls, 'l altre pel passeig dels Sálzers, la colla s'ha dispersat, donchs 'l olor de l'escudella surava ja pel espay, y... después del deber cívich hi ha també 'l deber de dar al cos lo que 'l cos demana. —¿Y qué més? —Ja está acabat. —Bé. Y aquesta ceremonia ¿per qué 'l heu fet? ¿Quín plan hi havia en tot aquest lío? —El de fer sabé *allá dalt* que 'l poble no vol a en Maura. —¿Y qué més? —Res més. —¡Babaus!

¿Per xó heu armat tant desori? ¿Per xó os heu escarrasat reunintvos, apilantvos, fentvos 'l ilusió de dar una nota aguda y nova?... ¡Criaturas, caps de pa! ¡Malaganyada molestia la que os heu pres!

—Per qué, ayay! que tot el género huma está contra 'l atlot Maura y 'ls seus socis, *allá dalt* es inútil que 'ls ho diguin tants ó quants manifestants.

—¿SÍ? —Sí. Perque aixó ja ho saben ¡al menos fa deu mil anys!

C. GUMÀ

AMPUTACIONS

EXEUSE ben bé en la dolorosa freqüència dels cassos. Un home virtuós, sincer, intelgent y altruista, dedica els millors anys de la seva joventut a l'estudi; consagra tota una vida d'austeritat a la defensa dels drets del poble; no perdona sacrificis de tot genre, ni estalvia la salut, pera lluytar constantment a favor de la llibertat; per sa honradesa y sa llealtat se guanya el respecte dels seus adversaris; y quan después d'una historia sens mácula té dret a esperar al menys la carinyosa simpatía de tothom, uns quants sobrevinguts del camp en que milita, més cridaners qu'enérgichs, més ambiciosos que honrats, més tabals que conscients, el menysprehan y 'l insultan perque no vol seguirlos en las sevas moixigangas.

Pels vivedors que de la política volen ferne un productiu ofici, es un exemple deplorabile el d'un home que, vivint del seu treball, fa de la política un motiu pera demostrar ab sacrificis son inmens amor al poble; per un fanátich intransigent, la serenitat d'un conscient es cobardia; per un bullanguer exaltat, el bon sentit d'un home intelgent es *vina-greria*. Instintivament, perque 'l contrast posa més de relleu la diferencia, un home íntegro y seré fa nosa als polítichs desaprensus y capcalents.

L'home qu' en la política no hi busca altre satisfacció que l'íntima de cumplir ab el deber que té tot ciutadà de treballar pel millorament de la colectividad, no recull altra cosa en sa vida que desengany y disgustos, pero mentres té las energias de la joventut y els convenciments de la virilitat, fa el seu camí ab el cap alt y el cor ferm, ab la fé del apóstol y la tranquilidat d'esperit del qui té neta la conciencia. Las energias s'agotan ab els anys; al capdevall torna a la boca l'amargantor del fel agomboat al cor, y lo que avans no podia la ventada de l'odi ho logra un lleu baf d'ingratitude. L'home auster s'entorna a sa llar honrada y la causa del poble pert un de sos més nobles defensors.

Aixís ha passat a molts; podríam citar noms ab dolorosa abundor. El darrer exemple de lo que la mentem el tenim ab la retirada de l'illustre Azcárate. El diputat per León ha vist clara la baixa finalitat de la manifestació del passat diumenge y no ha volgut ferhi de comparsa; uns quants aixalabrats dels seus electors, els més y els millors segons ells, s'hi adheriren y entenentho el senyor Azcárate com una censura, ha renunciat al acta y es disposa a retirar-se de la política.

En Sol, sempre pretensiu, ha dit que gracies a n'ell ha fet més el partit republicá en sis días per la causa de la república, que durant tots els darrers vint anys de propagandas inútils. Nosaltres creyéim que la causa de la República pert, ab la retirada del senyor Azcárate, molt més que si 's perdessin una vintena de Sol y Ortegas.

Malgrat totas las manifestacions *moralistas* que 's benefici del trust y dels liberals y sense ventatja pels republicans puguin organisar aquesta vintena de Sols.

JEPH DE JESPU

La vaga de S. Feliu de Codinas

OVINT succeheix en els conflictes entre 'l capital y el treball, que una petita causa produheix grossos efectes, que una espurna ocasiona un gran incendi perillós. Es aixó lo que ha passat ab la vaga de Sant Feliu de Codinas, la qual malgrat tenir un origen nimi, ha pres caràcters d'extrema gravetat.

La causa inicial del conflicte está en una baralla que temps enrera tingueren dugas obreras de la fábrica que en aquella població tenen establerta els senyors Umbert y Cirera. Las dugas obreras, associada l'una y no associada l'altra, se disputaren a la sortida de la fábrica, en mitj del carrer, y de las paraulas passaren als fets. El jutjat intervingué en la qüestió, condemnant a las dugas obreras a dos días d'arrest, pena que aquestas compliren, tornant después a la feyna habitual.

Pero vetaquí que al cap de tretze días justos, quan ja ningú pensava en aquell incident, el gerent de la fábrica despatxá a l'obra associada que s'havia disputat y pegat ab l'altra. El disgust causat per la conducta del gerent entre 'ls obrers associats fou gros, com naturalment havia d'esserho. Deyan els obrers associats, y tenían rahó, que las dugas donas eran en tot cas igualment culpables, y ademés que la falta comesa ja l'havia castigada el jutjat. En aquest sentit dirigiren una comunicació als amos de la fábrica, demanantlos que torressin a admetre al treball a l'obra despatxada. Els amos no contestaren tan sols a la demanda dels seus treballadors, a pesar de que aquests insistiren en la seva petició per medi de dugas novas comunicacions. Davant de l'actitud incorrecta y despreciativa dels patrons, els obrers associats de la fábrica Umbert y Cirera, adoptaren per justicia y per dignitat, un acort enérgich; y un matí (el día 25 de janer prop-passat) a l' hora

de comensar la feyna, digueren que no's posarien a treballar fins que haguessin rebut dels amos la resposta que 'ls havien de donar. Desde aquell dia quedaren en vaga 135 teixidors de la fàbrica. De conformitat ab els acords de la societat obrera seguien treballant 363 obrers associats de las demás seccions de la fàbrica.

D' alashoras ensá s' han vingut realisant gestions encaminadas a solucionar el conflicte. Pero tots els bons intents s' han estrellat contra l' escull de la resistencia patronal. Els patrons y representants de la fàbrica Umbert y Cirera s' han colocat en una actitud intranzigent y provocativa, que revela en ells un cor endurit y una veritable manca de llealtat y noblesa. Abusant de la seva riquesa y de la seva forsa, els susdits patrons s' han desentés de rahons y han volgut humiliar y perjudicar crudelment als obrers vaguistas de Sant Feliu de Codinas. Pera ferse càrrech de la culpa que tenen els fabricants repetits, n' hi ha prou en saber que tot el poble y las autoritats de Sant Feliu están al costat dels vaguistas. Aquests nomenaren árbitre del conflicte al tinent coronel de civils senyor Ponte, qui redactá unas bases d' arreglo; mes l' arbitraje fracassá per negarse 'ls patrons a acceptar l' arreglo proposat pel tinent coronel de civils, ab tot y haverse compromés aqueixos a acatarlo. En oposició a las bases redactadas pel senyor Ponte, las quals no eran certament ni molt radicals ni molt sindicalistas, els amos de la fàbrica presentaren unas otras bases irrisorias, que eran un insult y una provocació als obrers. La proposició patronal consistia en que 'ls obrers se comprometessin a disoldre la seva societat de resistencia durant un any, y que en cas de no avindre's a n' aixó treballarien els obrers associats una senmana per altra y els esquiroles seguidament.

Tenint tota la rahó de la seva banda, els obrers associats, ajudats pel vehinat y per las autoritats de Sant Feliu, han prosseguit las gestions. Els amos y representants de la fàbrica Umbert y Cirera han seguit mantenint la seva tossuda y inhumana intranzigencia. Per si aixó fos poch, s' han produhit incidents de carácter odiós; sembla que días enrera, els esquiroles estigueren a punt de fer caure en una miserable emboscada al president de la societat dels obrers.

Aquesta situació se feya insostenible, y davant d' ella las societats obreras de Sant Feliu de Codinas acordaren la vaga general. La perspectiva d' un gran conflicte y la simpatia que inspiran els treballadors associats han mogut als vehins d' aquella població a intervenir, havent quedat nomenada una junta en representació de tot el poble. Ni aquesta junta ha pogut arreglar el litigi. Després de deixar entrevoure esperanzas d' avinensa, els amos y representants s' han negat novament a la darrera solució proposada, segons la qual treballarien els associats y 'ls no associats en igualtat de condicions. Els amos de la fàbrica insisteixen en exigir que la societat obrera sigui disolta.

A l' escriure aquestas ratillas, la situació es de considerable gravetat. La vaga general ha quedat declarada, prenenthi part més de 600 obrers, entre ells els treballadors del camp.

Vagin als obrers associats de Sant Feliu de Codinas las nostras sinceras simpatias cordials y l' nostre desitj de que triomfin plenament.

A. R. y V.

L' acte del diumenge

La manifestació, a la plassa de Catalunya, moments avans de posarse en marxa.

bres que rodavan pels carrers y tancantlos a munts dintre del Asilo Tovar.

D' aquell femer, que ningú's cuydava de netejarlo, va sortirne l' epidemia que ab tan brillant éxit está treballant avuy a Madrid.

Res!.. Qüestió de rasses y de sistemas de govern. En las altres nacions, als hospicis s' hi curan malalties.

A Espanya 's procedeix al revés. Aquí s' hi fabrican epidemias.

Sembla que 'ls rradicals están d' alló més satisfets de la seva manifestació del passat diumenge.

Nosaltres també n' estém.

¿Per qué negarho?

Preferim contemplarlos passejantse tranquilament per la Ronda de Sant Pere y pel Parch, a véurels apostats a la carretera d' Hostafranchs, esperant el cotxe d' uns candidats que van a fer un mitin.

Cablegraffan de l' Argentina:

«Don Alejandro ha arribat a Santa Fé.»

¡Aixis va el món!..

Allá ell arriba a Santa Fé.

Y aquí son molts els admiradors seus que ja comensan a pérdrela.

Y després dirán que 'ls nostres quefes de Govern no son temeraris.

L' altre día el senyor Maura va estarse mitja hora en l' hospital dels tífichs.

—Y no va encomanarse la malaltia?—preguntarán vostés.

¡Qué s' havia d' encomanar!

Ell, com a bon catòlich, no més s' encomana... a Deu.

Sobre tot quan li sotmouen la *socolada*.

La nova 'ns vé de Madrid:

«Alguns senadors mauristas projectan celebrar banquetes mensuals.

Dinhen que aixis estrenyerán més els llassos d' unió de la majoria.»

Mentida.

Ab banquetes no estrenyerán res.

Lo que farán es afuixarse...

Las calsas.

Lerrouxistas y liberals han fet una manifestació contra la política maurista.

Resultat d' aquest acte, els amichs de don Antón, veyentse en el cas d' haver de fer alguna cosa, han celebrat una contra-manifestació.

Y, está clar, a nosaltres, que no som ni dels uns ni dels altres, ens obligan, ara, a fer una re-contra-manifestació.

Fixathi bé, lector: una re-contra!

Com si diguessim, un renech aragonés.

Els *progresseros* de Sarriá varen anar diumenge a inaugurar una bandera.

L' acte tingué lloch en la tant anomenada *Font del Lleó*.

La cosa en sí no respira gayre originalitat, que diguessim.

De banderas, precisament, no se n' hi haurán inaugurat per aquells vols.

Pero de *pendóns*... uy!

Din el diari dels xinos, referintse a la manifestació del diumenge passat:

«¿Cuántos éramos? Cien mil por el número, un millón por el entusiasmo.»

Si, per l' entusiasme... y per la barra.

La xifra de 100,000 es exacta, trayentli un zero a la dreta. Quan els redactors d' *El Progreso* vulguin posar zeros de més, que 'ls posin a l' esquerra, qu' es allí hont son ells precisament.

Llegint la *Gaceta del Celeste Imperio* a l' endemà de la manifestació *por la moralidad*, un home se sentia tornar als anys 54, 68 y 73. El senyor *Emiliano*, en un article arxi-cursi, deya al *pueblo* totas aquestas cosas bonicas:

«¡Salve, oh pueblo, mil veces salve! Garantía del derecho, espejo de honradez, escudo de la ciudadanía, paladín del Progreso, campeón de la Libertad, tesoro inapreciable de todas las virtudes...»

¿Volen dir que aquesta prosa no la copiá l' advocat gallego d' algun periódich de cinquanta anys enrera?

Aquí tenen com els que volen esser més avansats usan encare una prosa regressiva, atávica y ab una farum de rancior que no 's pot pas aguantar.

Caballers: Joseph Casas, Lluís Juher, Joan Ferrer, Joan Julián, Joan Carobe, Pere Mestre, Joseph Casas (a) Esparteret Petit, Virgili, Joseph Sangenis, Carlos Roig y J. Mestres M. (Vilafranca).—No 'ns plau.

Caballers: Rafel Planas Tolosa, Paquito, Manel B. Fontás (a) Estorer d' Esplugas, E. Gerubern, Eduardillito Saló, A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona, J. Massaguer S. (Ariller) y R. A. (a) Pau de las Calsas Curtas.—Aceptat.

Caballers: J. Piñó: Assumptos com aquest, tant delicats, no poden tocarse si no 's té un bon provehiment de probas. Sense aquestas, el comunicant no fa sinó tirar-se terra als ulls.—Joseph Pagés: Tot un sonet, pera dirnos qu' está enamorat?... Y vol dir que aixó interessaria als llegidors? Jo crech se 'ls endonaria lo mateix que si jo ara 'ls hi digués que la senyora m' ha parit un bordegás. Desenganyis: el públich no está per la sinceritat, sinó per la substancia, en els versos.—F. Trocsm: D' aixó dels *pensaments* n' han fet tant abús en La Rochefoucauld y en Ramón! La poesia es defectuosa.—Manel B. Fontás (Estorer d' Esplugas): Dels epigramas qu' envia, no goso aprofitarne sinó un, el segón. Els altres tots tenen un sis ó un as.—Jaime Farré (de Tárrega): ¿Qui ho diu que no havém arribat a la Primavera?... La proba es que tot brota: fins els versos ultra-poétichs com aquest:

No menos an els jardins
de roses i violetes
riques papallones
cubrecien colós tan fins.
Brillants fonts i surtidós
se aisen a gran altura
i l' auell que allí pastura
cantán ab to melodios.

Donchs ¿qué's creyan? ¿que no més eran las cabras y els bous que pasturavan?...—Emili Pibernat: Ffixishi bé, ab una bona atenció, no d' autor, sinó de jutje imparcial, y veurá com, tot plegat, no vol dir res.—Johannus: Devém ferli avinent que 'ls tomos de que 'ns parla no tenen index. La poesia *Agónica* segueix en cartera.—Canut de Pax: Dels tres cantars qu' envia: el primer, es antiquat; el segón, es incorrecte de forma; y el ters, está a l' altura dels altres dos.—Un fart y dropu: *Espero de la seva bondat*... Mal fet, perque la bondat té 'ls seus límits.—Andreu Grau: Aquestas poesietas breus, si no tenen molta consistencia en el fons y alguna novetat en la forma, no resultan.—Fullerachs: La major part dels versos son coixos. Además, cal meditar bé lo que 's diu, estimat Fullerachs:

¿Sabs com ha quedad, amich meu
eic reconet que 'n dihem el cor?
mol més parad que la mort
mol més glassad que la neu.

En primer lloch, el cor no es un reconet ni ho sembla, .. que jo sápig; en segón lloch, si l' cor se li hagués *parad*, no hauria tingut temps ni d' escriureho; y, per últim, de la neu al glas hi ha tanta diferencia com dels versos bons als dolents.—Jobico: La poesia está bé. S' insertará, y se li donan grans mercés.—Un que ha menjat figas etc....: Donchs, miri, encare que no m' ho hagués dit, ho hauria endevinat. Els seus epigramas no poden ser més enfigasats ni llepissosos.—Tulinarru: Vosté mideix bé els versos, pero no 'ls fa prou musicals; están atapatihats de signes de puntuació y aixó fa que no li surtin ben cisellats. Ffixishi y esmenis, que vosté té condicions.—Serra del Cornet: ¿Que 'ns vol fer tornar al temps dels *estribillos*?...

Descansa en mos brassos
ton cor bella nina
y ab cants d' alegría
mos farém l' amor.
Si, el amor.
Ay, del cor!

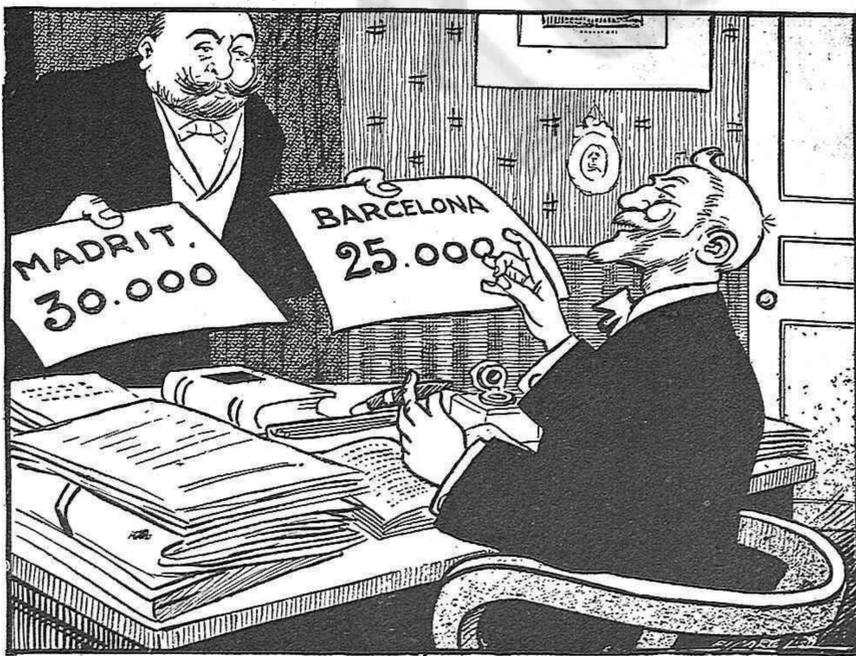
No sé si l' cor de la nena se decidirá a descansar en els seus brassos, pero que vosté ha quedat descansat, després de tot aixó, no n' tinch cap dupte. Ah, la xarada, tampoch va.—C. R. Notenteng: ¿Epitafis en aquest temps?... Fassis el seu, home!...—Darmstad: ¿*Desengany*?... Vosté es el que s' ha de desenganyar. ¿Que no ho veu que a cada estrofa hi ha una asonancia garrafal?...—Dr. Pere Martí y Malaplata: Tot depén de si tenim temps de ferli alguna esmena.—Un de Sant Sadurn de Noya: No ho llegim sisquera, perque no vé firmat.—Gaspar H.: Els versos son infernals; la carta no 'ns té interés.—Pepet: Aquestas cosas s' han de firmar ab noms y apellidos, y encare, devegadas, no n' hi ha prou.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorrilleuz y C.^a

Els comptes de don Antón

6

qui no s' aconsola es perque no vol

—La cosa no pot ser més clara. A Espanya hi ha 19 milions d' habitants... A las manifestacions dels meus enemichs n' hi han anat 55 mil... Per lo tant, queda a favor meu tot el resto ó sigan 18 milions 945 mil espanyols que no han anat a cap manifestació.